

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik mindennap, a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáczai-utca 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes számtalán 2 kr.

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:
Egész évre . . . 8 frt — kr.
Negyedévre . . . 1 > 50 >
Helyben házhoz hordva:
Egész évre . . . 8 frt — kr.
Negyedévre . . . 2 frt — kr.
Vidékre postán szállítva:
Egész évre . . . 10 frt — kr.
Negyedévre . . . 2 > 50 >

Gazdasági kérdések.

A földművelési tárca tárgyalása alatt alkalma lesz a képviselőháznak olyan gazdasági kérdésekben nyilatkozni, amelyek a kiegyezés még függőben levő megkötését nagyban befolyásolhatják. Éppen ezért fokozott éberséget kellene tanúsítania a tisztelt háznak a földművelési budget különösen azon részeinek eloirálásánál, amelyekről az Ausztriával megkötendő szerződés is intézkedni fog.

Igy kétségtelen, hogy igen sok és igen erélyes felszólalás lesz a már hirhede vált román búza ügyében is. A Romániával megkötött kereskedelmi szerződés az oka jó részben a búzaárak rendkívüli depressziójának, aminek már-már egy igen fenyegető mezőgazdasági válság lett a következménye. Az az óriási engedmény, amelyet a magyar állam a román búzának adott, amidőn a malmokat csak a behozott mennyiség 70%-ának kivételére kötelezte, nagyban elősegítette a magyar búza árhanatlását, mert az óriási mennyiségben behozott s a jó részben visszatartott román búza segítségével a kartell-malmok nagyon könnyen és bármikor lenyomhatták a magyar búza árát.

Addig is, míg a Romániával kötött kereskedelmi szerződés módosítható lesz, a földművelési kormánynak lesz kötelessége a román búzát mint tényezőt ki-

zárnai a magyar búza árakulásától egy olyan intézkedéssel, amely után az őrlési engedéllyel behozott búza se a belföldi kereskedelem, se a hazai fogyasztás tárgyát ne képezhesse.

Ezen intézkedéssel megszűnnének a »szabad-raktárak« is, amelyekben a vámmentesen behozott román búzát a nagy malmok összehalmozták, s a magyar búza elleni börze-hadjáratokra használták fel. S ez az erélyes intézkedés többet érne tíz nemzetközi anketnál, mert jobban megszüntetné a magyar búza árhanatlásának okát.

A másik igen fontos kérdés az állategészségügyi egyezmény. A gabonaárak depressziójához a múlt évben még egy igen veszedelmes csapás is járult: a sertésvész, amely annyi millióval károsította meg a magyar gazdaközönséget és sertéskereskedőinket. A folytonosan lappangó s minduntalan feltűnő száj- és körömfájás a marhakereskedést is tönkretette már, s mindezeknek a csapásoknak a válságot előidéző súlyos következményeiért első sorban Ausztriát okolhatjuk.

Ausztria kénye-kedve szerint elzárhatja állataink elől sorompóit, s korlátlanul intézkedik a ki- és bevitel fölött. A hírlapok figyelmes olvasói előtt feltűnhetett, hogy az ausztriai hatóságok mily gyakran változtatják a bevitelt megengedő

vagy tiltó rendeleteiket. Ennek a látszólagos szeszélynek azonban meg vannak a maga hasznai. A magyar gazda földviszi állatait az osztrák piacra, s mire oda érkezik, ott már egészen új szabályok döntenek el a sorsát, amelyek mind arra irányoznak, hogy az osztrák kereskedő minél jutányosabban kaphassa meg az árut. Ennek a csekély jelentőségűnek látszó körülménynek a következményeit csak azok a kereskedők érzik igazán, akik az osztrák kiviteli piacokra vannak utalva.

Az állategészségügyi egyezmény még azt az anomáliát is megszüntetné, hogy az osztrák kormány amidőn szigorúságot tanúsít a magyar bevitellel szemben, ugyanakkor a Magyarországból kitiltott szerb és román eredetű állatokat — Bukovinán keresztül különös kedvezményekkel viszi be az osztrák piacra, hogy ez által is megbénítse a magyar állatkereskedelmet. Az eddig sok jó akaratot és igyekezetet tanúsító Darányi miniszter már kilátásba helyezte az Ausztriával kötendő állategészségügyi egyezményt, — csak arra kell majd vigyázni az egyezmény megkötésénél, hogy a magyar állattenyésztés és kereskedelem érdekei a lehetőségig megvédessenek egy oly intézkedés által, mely a magyar bevitelre sem tartalmaz szigorubb rendszabályokat, mint a szerb vagy románra.

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Ne légy szórakozott.

Irtta: Tinséau Leon.

Az elmúlt télen történt, hogy egy este a Páris-Lyon-Marseille-i pályaudvaron föl és alá sétáltam és vártam az esti 7 órakor induló gyorsvonat megérkezését.

Valaki hátulról a vállamra ütött; megfordultam.

- Jacques barátom állott előttem.
- Hová utazol?
- Nizzába.
- Én is oda utazom, a feleségem is ott van.
- Nagyszerű, tehát együtt utazunk.

Beszélgetve föl és alá sétáltunk és elhaladtunk a postavonaton mellett, a melyben a hivatalnokok lázas munkája felkeltette érdeklődésünket.

— Milyen foglalkozás! — mondtam én — hogyan nézhetnek ki e szerencsétlen hivatalnokok, a mire Marseille-be érkeznek.

— Igen, az embert egészen tönkre teszi az utazás. Tapasztalatból beszélek. Egyszer én is kétszáz mérföldet megtettem rajta, — mondta Jacques.

— Hogyan, te a postavonaton utaztál? Miért?

— Ó titokzatosan mosolygott.

— Ezt nem lehet két szóval elmondani

Olyan történet ez, mely összefügg házasságommal. Utközben elbeszélem.

Jelt adtak a beszállásra és mi beszálltunk a kupéba, a hol Jacques a következőket beszélte el:

— Ismeretséget kötöttem egy szőke haju grófnővel — hiszen te is ismered és azt hiszem udvaroltál is neki, — a ki két év óta özvegy volt és hajlandónak látszott velem újra házasságra lépni.

Ősszel történt. A grófnő Varban birtokán volt és majdnem minden nap küldöttünk egymásnak levelet. Én megírtam, hogy szeretem, ő pedig — úgy látszik — időtöltésből irt nekem és elhalmozott mindenféle megbízásokkal. Ugyanazon idő alatt azonban még másik levelezést is folytattam. A másik, a kívül leveleztem, nem volt grófnő, barna leány volt és Normandiában lakott. Már annyira voltunk, hogy ő vallotta be szerelmét irántam. Szegény Lujza! Csak egy dologban egyeztettem meg a grófnővel: szenvedélye volt megbízásokat adni.

Egy reggel — az ördögbe! nem gondoltam, hogy este utazom dél felé — két levelet hoztak be hozzám, a melyeknek mindegyike a megbízások egész sorát tartalmazta. Felkelek, megreggelizem és megírom a feleleteket, a melyeket a borítékokba tettem és elmegyek a Louvreba. A kiválasztott mintákat beleteszem a nyitott borítékokba és zsebembe teszem mind a két levelet. Mikor kilépek a bazárból, találkozik Maxime barátommal, ki éppen Bois felé hajtat kocsiján. Felszálok én is és elbeszélget-

tünk. Ekközben majdnem elfelejtettem leveleimet és csak a Rue de Marignan sarkán lévő kék lámpa juttatta eszembe, hogy a leveleket postára kell adnom.

Leszálok a kocsiról, bélyeget veszek és beledobom a grófnőnek irt levelet. Midőn reáragasztom a másik levélre a bélyeget, érzem, hogy posztóminták helyett a grófnőnek szánt selyemszövet-minták vannak benne. Kétségtelen volt, hogy felcseréltem a leveleket és a grófnőnek elküldöttem a levelet, a melyet Lujzának irtam.

Minden kilátásaim a házasságra tönkre voltak téve.

Nem volt időm sokáig habozni. Kértem Maximet, hogy folytassa utját és siettem a postahivatalba, hogy helyre hozzam hibámat.

Azt hiszed talán hogy ez könnyű dolog volt. Bizalmatlanul fogadtak és értekezést tartottak nekem a szórakozottság rossz következményeiről. Tudod, hogy nem vagyok türelmes és a pokolba kívántam mindnyájukat.

Eszembe jutott, hogy van egy barátom, ki előkelő postahivatalnok. Gyorsan felugortam egy fiakerre és a Rue de Grevellebe hajtottam. Barátom nem volt ottan, hanem a Rue de Jean-Jacques Rousseauban. A mire odaérkeztem, elmult egy félóra.

Végre megtalálom barátomat. Visszamegyünk a Rue de Grenellebe és nemsokára zsebemben volt a miniszter levele, a melyben a köztársaság összes postaszekrényeit rendelkezésemre bocsátja.

A holtkéz visszacsempésése.

A kuriának ismert döntvényével szemben, mely hatályon kívül helyezi a holtkézről szóló elavult törvényeket, kezdenek a jogászörök állástfoglalni. Szándékuk a régi törvényeknek szerintük mai napság is szükséges rendelkezéseit a magánjog kodifikációja alkalmával, még pedig ott, ahol a személyek jogszerzési képességéről van szó, a megváltozott viszonyoknak megfelelőleg beilleszteni jogi rendszerünkbe.

Eddig szól a jelentés. Kiváncsiak vagyunk, e régi, ezéljukvesztett törvényeknek miféle rendelkezéseit tartják ma is szükségeseknek ezek a jogász körök? Vajjon az ezután alapítandó szegény plébániákról, kath. iskolákból akarják-e megvonni a tulajdonszerzési jogot? És vajjon most is csak a kath. egyház lesz megfosztva a legsarkalatosabb egyéni jogtól?

Ezekre a kérdésekre csak a magánjogi törvényjavaslat tárgyalásánál kaphatunk választ. Arra pedig várhatunk legalább egy évtizedig. Mert nálunk minden fontosabb, mint a magánjog. Az államnak, az egyének összességének, mindenre van joga, — az egyes embernek semmire. Pedig talán azért álltak össze az emberek társadalomba, hogy megvédjék jogaikat.

Annál nagyobb érdeklődéssel várjuk a magánjog kodifikációját és résen leszünk hogy ne lehessen ez uton becsempészni ósdi, elavult rendelkezéseket.

Uj törvényjavaslatok.

Az igazságügyminiszter a husvét utáni első ülésük egyikében benyújtja a képviselőházban a szellértelkek megváltásáról szóló törvényjavaslatot. A határőrvidéki birtokviszonyok rendezéséről szóló törvényjavaslat, a mely az érdekelt miniszteriumok körében jelenleg tárgyalás alatt van, előreláthatólag szintén nemsokára a képviselőházban be lesz nyújtható, míg a szövetségi törvényjavaslat ez idő szerint az igazságügyminiszteriumban újabb revízió alá kerül.

Készülődés a delegációkra.

Goluchovszki gróf külügyminiszter Krieghammer báró hadügyminiszter és Kállay közös pénzügyminiszter röviddel a husvétüi ünnepek után Budapestre érkeznek,

hogy befejezzék kellő időben ama közös előterjesztéseket, melyek a delegációk elé lesznek terjesztendők, illetőleg, hogy azok szövegezését végleg megállapítsák. A delegációk minden valószínűség szerint még a pünkösdi ünnepek előtt fognak összeülni Budapesten.

A hármasszövetség szerepe.

Az utóbbi időkben oly események folytak le, a melyeknek komolyabb következményeit csak a hármasszövetség tapintatos magatartása hátrította el. Így láttuk az örmény felkelést, — a mely az európai államok békéjét majdnem megzavarta. Ezt véreből fojtották el, de a jövőben is az európai békének állandó veszélyeztetését a balkán államok zilált viszonyaiban kell keresnünk. Nem kevésbé fontos volt a német császárnak üzenete, melyet Angliába küldött s a mely egy időre a két állam közti jó viszonyt megzavarta. A legújabb események azonban mutatják, hogy e tekintetben is javulás állott be. Erre következett az olaszoknak veresége Aduánál, mely egyrésztől kérdéssé tette a hármasszövetségnek megmaradását a mai alakban, mert Olaszország pénzügyi viszonyai alig engedik meg, hogy a hármasszövetség folytán reá háruló köteletségeinek eleget tegyen. A helyzetet csak súlyosbította, hogy éppen ez időbe esett Goluchovszky látogatása, a mi különféle kombinációkra adott alkalmat. De Ausztria-Magyarország és Németország egyöntetű és határozott fellépése eloszlatták az aggodalmakat, a melyeket ez eseményekhez fűztek. Újabb időben mindinkább nagyobb jelentőségre emelkedett Egyiptom, a melyet már Caprivi, a volt birodalmi kancellár is fontosnak mondott az európai politika terén. A francia kabinetnek magatartása is mutatta, hogy Egyiptom szintén egyik kiinduló pontja azon körülményeknek, — a melyek az európai politikában nagyobb zavart idézhetnek elő. Mindezen a közelmúltban lefolyt események arról tanuskodnak, hogy a hármasszövetség kiállotta tűzpróbáját és a béke fenntartásában határozott tényező. A béke különös jeleinek tekinthetjük még a császár megkoronázását Moszkvában és a készülődéseket a párisi világiállításra.

A buza ára.

II.

A felvetett kérdések körül egyedül a gabonabehozatalra vonatkozólag találunk eddig javaslatokat, tervezeteket, a gyakorlatból merített adatokat és néhol törvényhozási intézkedést míg a többi kérdés megoldásának még csak az elején vagyunk. De így is érdemes a részletekbe bocsátkozni.

Vegyük tehát az országokat egyenként.

Portugallban a külföldi gabona versenyére oly nagy mértékűt öltött, hogy a termékeny országnak fele parlagon hever. Sok gabonanevet kell behozni az országba. Az 1888-ban történt védvám emelés nem vezetett célhoz. Ekkor azokat a malmosokat, akik magukat kizárólag belföldi gabona őrlésére kötelezték, 10 évi adómentességben részesítették; a községeknek kedvezményeket helyeztek kilátásba, ha községek sütődéket állítanak fel. 1889-ben törvényt hoztak, mely a korlátlan gabonabehozatalt tiltja és a korlátolt gabonabehozatal módjait megállapítja. Ezen törvény szerint gabonát csak az hozhat be, a ki igazolni képes, hogy ugyanazon aratási évben már kétszer annyi hazai gabonát vásárolt és őrölt, mint a mennyit behozni akar. A behozatal tehát csak a malmosoknak szabad. Másrésztől meg van határozva az is, hogy a gabonát csak akkor szabad behozni, ha a belföldön termelt búzának piaci ára 60 Reis-t (egyenlő mmászánsként 27 Márka = 13.5 frt o. é. aranyban) meghalad, vagy ha a vásárigazgatóság azt bizonyítja, hogy belföldi buza egyáltalán nem kapható.

A behozatali tilalom alól a vetőmag ki van véve. Lisztbehozatal meg csak inség esetében engedtetik és az is csak mmászánsként 10—13 márka behozatali vám mellett. Az 1889-iki törvény életbeléptetésével a Portugal állam egészen új és ismeretlen terere lépett, de az a körülmény, hogy az a törvény most is érvényben van, czélszerűsége mellett szól.

Időközben a végrehajtás körül történtek oly módosítások, a melyek intézkedéseit összhangzásba hozták a helyzettel. Így 1890-ben a

De mire ismét a Rue de Marignanba érkeztem, már alig husz perczel hat óra előtt voltunk.

Láttam, hogy egy nagy csomagszállító kocsi a Tuileriákban a központi pósta felé megy. Levelem természetesen a kocsiban volt. Én utána rohantam. Megérkezünk a Tuileriákba és én megmutatom a miniszter iratát. Udvariasan válaszoltak:

— Uram, körülbelül három negyed órányi időnk van, hogy körülbelül két, három száz ezer levelet csoportosítsunk. Azt hiszem, belátja, hogy lehetetlen levélét kikeresni.

Csak egy mód marad hátra: A lyoni indóházhoz kell mennie. Ott talán megkaphatja levélét.

Ujra kocsira szálltam és nemsokára ott voltam a postakocsinál. Eleinte nem akartak a kocsiba bocsájtani.

Meg mutattam a főnöknek a miniszter iratát és végre megengedték, hogy beszálljak. Azt hitték, hogy valami titkos rendőr vagyok.

— Most elvagyok foglalva, — mondotta a főnök — de később majd utána nézünk.

Beszálltam a kocsiba, a mely már félig tele volt zsákokkal. Hozták ezután a zsákokat tuczat száma úgy, hogy én és az öt hivatalnok alig fértünk el a kocsiban. Már majdnem elvesztettem bátorságomat, de nem tettem elene semmit. Ha a grófnő Lujának irt levelet megkapja, úgy vége van köztünk mindennek.

Végre berakták a zsákokat. Egy sarokba húzódtam vissza, a hol két börtáska között majd megfultam. Nem láttam a csomagokon ki-

vül mást, mint a lámpákat és számtalan fiókot. A vonat megindult. A főnök megkérdezte tőlem, mit óhajtok. Én megmagyaráztam neki, hogy egy levelet akarok megkapni, mely Varban-ra van czimezve.

O ismételte a czímet és gondolkodott felette.

— Lyon mögött fekszik, tehát csak Dijonon tud foglalkozhatunk vele. Addig kérem, legyen türelemmel.

Egy zsákon ültem, mely valószínűleg falmintákat tartalmazott, és vártam.

Az öt hivatalnok lázas gyorsasággal dolgozott. A kocsiban mindenféle szag terjedt el a lapok nyomdafestékétől, a gyergyáktól, dohánytól. Majd meghaltam az éhségtől. Reggel óta nem ettem semmit. Magas kalap volt a fejemen, fehér mellényt viseltem és lakk cipőt. Ez volt az uti ruhám.

Nem akarom szenvedéseimet bővebben leírni, másnap tíz órakor Saint Maximinbe érkeztem. Maximinben szokták a Barjolsba menő leveleket átadni. A vonat meglassította menetét és levelemet még most sem találták meg. Végre kiderült, hogy azon hiszemben, hogy valami fontosabb iratot keresek, nem nézték meg a közönséges leveleket.

De már nem lehetett segíteni a bajon. Maximinben kidobtak egy zöld csomagot a melyben levelem volt. El voltam szánva reá, hogy utána megyek és kiszálltam.

Mi t. i. én és a zöld csomag nemsokára egy rozoga kocsiban voltam, melynek rugói már eltörték.

Az eső is utolért. Képzelted, hogyan né-

zett ki kalapom, fehér mellényem. A kalauz azt mondotta, hogy Barjols huszonhat kilométernyi távolságban van Saint Maximintól. Különböket keveset beszélünk, mert egyrészt nem érttem a szójárását, másrészt gondolataimba merültem el. A vidék, a melyen áthaladtunk, teljesen elhagyatott volt és csak a deszka, a melyen ültem, választott el a levelemtől. Választanom kellett. Vagy megfojtom a kocsist, vagy megvesztegetem. De az előbbihez nem volt elég erőm, zsebemben pedig csak öt arany volt. Ha ezzel meg is vesztegetem, akkor gyalog kell visszamennem Párisba és utközben könyöradományokból élni.

Végre megérkezünk Barjolsba, egy gyönyörű faluba, a melynek körülbelül ezer lakója volt. —

Eleinte arra gondoltam, hogy elmegyek a postahivatalba és elkérem leveletemet. De beláttam, hogy ez lehetetlen. Bizonyára az egész vidék beszélne róla, ha én, ki most magas kalappal fejemen, fehér mellényben és lakkecipőben az esőtől átázva bemennék a postahivatalba és elkérem a levelet, a mely a vidék uraságának czímére érkezett meg.

Jobbnak láttam tehát eselhez folyamodni. Míelőtt tehát a levélhordó Barjolsból Varban-ba ment, hozzá szegődtem és megkérdeztem, merre van a grófnő kastélya.

— Én is odamegyek, — mondotta ő. Tizenöt kilométernyire van innen.

Tizenöt kilométer!

Megijedtem, mikor lakkecipőmre vetettem tekintetem. Mégis vigan indultam el utitársammal. Utközben befordultunk minden koresmába

behozatalt márczius 13-tól augusztus hó 31-ig 1891-ben április 14-től kezdve engedélyezték, míg 1892-ben a gabonát már előbb is lehetett ugyan behozni, de eladását csak akkor engedték meg, mikor a belföldi gabona egészen elfogyott. 1892. óta a behozható mennyiséget rendszeresen megállapítják. Augusztus 31-én tul pedig a malmoknak csak a rendes átlagos őrlésnek megfelelő mennyiséget szabad eladniok. A nem kielégítő behozatalt szükség esetében némi vámleszállítással ösztönzik. Ha minden óvintézkedés daczára kenyérszükség, vagy drágulás mutatkoznék, akkor az állam korlátlanul beocsátja a lisztet.

Az 1892. évben a behozatalt 60 millió kgr., 1893-ban 138 kgr., 1894-ben 150 és 1895-ben 90 millió kilogrammal kontingentálták. A kenyér normális ára 80 Reissel van megállapítva. A behozható mennyiség megállapításával egyidejűleg megállapítják azt is, hogy ki mennyit hozhat be; ez azután az illető vagyoni állapotától, malmának őrlési képességétől stb., mellékkörülménytől is függ. A behozatali engedélyesekről a hatóság könyvet vezet, melybe minden előforduló körülmény bejegyzetetik.

Az 1895-ik évben mindössze 60 ilyen engedélyes volt és pedig 47 malomtulajdonos és 13 tésztagyáros.

Ezek a Portugálban érvényben levő intézkedések, világosan bizonyítják, hogy a mélyreható rendszabályozás sem nem lehetetlen, sem nem káros. Sőt ellenkezőleg azt látjuk, hogy néhány év alatt mindenki alkalmazkodott az új helyzethez és hogy ott a termelők, kereskedők, sütők és a fogyasztók egyformán megelégedettek. A fogyasztók egyenletes és nem magas áron vehették a kenyeret. Az áralakulás a rendes állapottól eltérő csak akkor volt, amikor az állam pénzszüksége miatt a behozatali vámleszállításával késett. Végeredményként konstataható, hogy a földbirtokosok Portugálban elérték céljukat: a magasabb buzaárakat a nép megterhelése nélkül s ennek következtében politikai és szociális helyzetük lényegesen javult. Hanem van Portugálban egy másik baj és ez a birtokoknak kis darabokban való bérbeadása és pedig rövid bérleti időre, minek követke-

és mire a falu elé értünk, levélhordóm már alig tudott a lábán állani. Mintha véletlenül történt volna, botomat a lábai közé tettem és ő csakhamar beleesett az árokba, a mely az ut mellett vezetett el. Én utána ugrottam, mintha segíteni akarnék neki és kiloptam a levelet táskájából.

Éppen igyekeztem emberemet ismét lábra állítani, mikor egy kocsin, a melyet két ponyva húzott, a grófnő arra felé hajtatott.

Hogy ismert fel, azt még a mai napig sem tudom. Ő csodálkozott azon, hogy ott lát engem, én pedig zavarba jöttem, mert azt hittem, hogy észrevétlenül Párisba térhetek vissza.

— Szent Isten! Mi történt? hogyan jön ön ide?

Összeszedtem minden erőmet, hogy valami ürügyet kitaláljak.

— Hisz-e ön a sejtelmekben? — kérdeztem elfojtott hangon.

Tegnap, midőn éppen a postára akartam adni a levelet, melyet önnek írtam, úgy tűnt fel, mintha az ön hangját hallanám és ön az én nevemet kiáltja. Én rosszat sejtettem és rögtön úgy, a hogy voltam, utnak indultam. Ha tehettem volna, szárnyakon jöttem volna el.

A grófnő mélyen meg volt hatva és szemibe könnyek lopódtak. Visszamentünk a kastélyba és a grófnő szerelmemnek e szép jelétől indítatva kimondotta az annyira várt szót: — Igen!

Igy nősültem meg kedves barátom. Később elbeszéltem az egész történetet feleségemnek, a ki nevetett felette, a mi mutatja, hogy nincs oka megbánni tettét.

ménye a föld tulságos kihasználása, a talajjavítás mellőzése és végeredményében a termőképesség rohamos hanyatlása. Ennek a bajnak orvoslása azonban nem tartozik a jelen kérdés keretébe.

Spanyolország némileg követte Portugál példáját. Kénytelen volt vele, mert mezőgazdasága hasonló helyzetbe jutott s az agrárpárt gyökeres reformokat kívánt. A kormány beható tanácskozások után, a behozatali vám fölemelését határozta el és pedig úgy, hogy az ország beljebb eső területére vitt gabona után még a határvámon fölül is bizonyos összeg fizetendő. Ehhez az intézkedéshez a törvényhozás is hozzájárult.

Franciaországban, de Leusse gróf terve az volt, hogy egy közép-európai vámunió alkottassék, egyelőre Francia- és Németországgal. Az unió megállapítaná évenként a területén lakó nép életszükségletét gabonában és marhában a hiányzó mennyiségre behozatali engedélyeket adnának ki. De Leusse tervét 1890-ben a hírlapok kommentálták, de annak megvalósítására még a kezdőlépések sem tettek meg.

Németországban a Kanitz-féle javaslattal egyidejűleg felmerült a behozatal kontingentálásának kérdése is. Erre vonatkozott dr. Ruhland javaslata is, a mely szerint az összes német gabonakereskedők egy szövetkezetbe tömörítettvé, a szükséges gabonamennyiség ezen szövetkezet útján szereztessék be. A szövetkezet állami felügyelet alatt állana.

Ugy Francia, mint Németországban a gabonavámok elégtelenségének felismerése terelte a behozatal államosítására a gondolkozókat.

Franciaországban Jaurés szociálista képviselő 1894 február 8-án a következő javaslatot nyújtotta be:

Csak az állam van feljogosítva külföldi gabona vagy liszt behozatalára.

A gabonát és a lisztet az állam évenként megállapított áron bocsajtja áruba. A liszt ára a gabona árához képest állapítandó meg.

Javaslatának megokolása alkalmával kifejtette, hogy a szocialisták a közvetítés kizárását és a gabonaár megállapításával a kisbirtok jövedelmezőségének biztosítását célozzák. A gabonaár meghatározásával egyidejűleg a mezei munkások bérminimumát is megállapítandónak vélik, mert ha ez nem történik, akkor a kisbirtoknak biztosított jövedelemből a mezei munkásnak mi sem jutna. Jaurés javaslatát leghevesebben Say Léon ellenezte, azzal érvelvén, hogy a javaslat elfogadása szocializmust terem, ez pedig megsemmisítené a jelenlegi társadalmi rendet. Kifejtette, hogy az állam nem elég erős arra, hogy a nép eltartásáról gondoskodhatnék. Jaurés javaslatát a kamara 481 szavazattal 52 ellen elvetette.

Németországban az utóbbi két évben számos javaslat merült fel a gabonabehozatal államosítására vonatkozólag. Kanitz gróf javaslatának bírálásából kiindulva, Klapper dolgozott ki egyet, mely körülbelül a középuton jár. E szerint a behozható gabona mennyisége két évenként volna megállapítandó és az állam által beszerzendő. Az egész német birodalomban gabonaraktaarak felállítandók. Az állami gabonakereskedés augusztus 1-től április 1-ig, t. i. a míg a belföldi gabona elárúsítása folyik, elnem adható. Az eladás megkezdésének időpontját a szövetségtanács határozná meg, az eladás pedig a raktár környékén konstatálendő legutóbbi piaci ár szerint történjék. Hasonló javaslatot tett Rettich jószágkormányzó, azzal a különbséggel, hogy az eladási árat az állami raktár környékén mutatkozó piaci ár szerint kívánja

ugyan megállapítani, de ez az ár ne legyen kisebb mint a bevásárlási ár kamataival, a raktározási költség és 3.5 márka vámösszeg együttevée.

Kanitz gróf javaslata 1894 április 13. és 14-én került tárgyalás alá a birodalmi gyűlésben, és mint várni lehetett, erős megtámadások tárgya volt. Dr. Barth oda nyilatkozott, hogy nem vehető komolyan, dr. Bachem azt állította, hogy az a családi köteléket szétrombolja, és Bennigsen szerint minden eddigi közveszélyes szociáldemokráciai javaslatot felülmul. A javaslatot 159 szavazattal 46 konservatív és antiszemita szavazat ellenében elvetették. Ezen határozat hatása alatt az egész birodalomban gazdasági népgyűlésekben széleskörű agitációt kezdtek a javaslat mellett, melynek folyamán a javaslat némileg módosult. Erre a »Bund der Landwirthe« tette magáévá Kanitz indítványát és azt törvényjavaslat alakjában elő is terjesztette. Az államtanács múlt év márczius havában behatóan tárgyalta a módosított javaslatot, melyet utóbb nagy többséggel elvetett. A birodalmi gyűlés márczius 29. és 30-án foglalkozott vele, egy 28 tagból álló bizottságot küldvén ki, beható tárgyalására. A bizottság a birodalmi gyűlés bezártáig 17 ülést tartott. A tárgyalások folyamán a felszólalók nem a javaslat szociálpolitikai és közgazdasági irányára fektették a súlyt, hanem azt egyedül agrárpolitikai szempontból tekintették. E szerint csoportosultak a pártok is. A kérdés lényege, t. i. hogy mi az árbefolyás célja s hogy mi uton lehet a helyes normál árat meghatározni, alig került szóba.

A német birodalmi gyűlés f. é. január 16. és 17-én tárgyalta ismét a Kanitz-féle javaslatot. A kormány ellenezte a javaslatot, ellenben Bismarck Herbert gróf és a nagybirtokosok melegen foglaltak állást mellette. Két napi érdekes vita után, a birodalmi gyűlés 219 szavazattal 97 ellenében elvetette ugyan a javaslatot, az agráriusok azonban ennek daczára nem tesznek le a reményről, hogy azt alkalmasabb időben még törvényerőre emelik.

A behozatal államosítása kérdésével kapcsolatban, újabb bizonyos fogyasztási adóféle megterhelés is szóba jött, mint oly intézkedés, melylyel a kereskedelmi szerződések megsértése nélkül a külföldről behozott gabona némileg megterhelhető, tehát megdrágítható volna.

A gabonabehozatal szabályozására, illetőleg államosítására való törekvéssel van egy — még pedig erős — tábor, a mely a gabona-monopoliumot sürgeti.

Sveiczban szintén nyilvánultak törekvések a gabona-monopolium felállítására. A szociáldemokraták egyik vezetője, Greulich, már 1886-ban indítványozta a monopoliumot. 1895-ben a gazdasági egyesületek indítottak mozgalmat ily irányban.

Ausztriában nemcsak a gabonakereskedés, hanem a kenyéregyedáruságát is célzó javaslat merült fel. Till molnár és sütő ugyanis több röpiratban igyekszik bizonyítani, hogy a gabona-monopoliumnak csak abban az esetben van értelme, ha az a kenyér monopolizálásával kapcsolatos.

Szerinte a kenyérsütés technikai tökéletlenségei és a fölösleges közvetítők akarták azt, hogy a kenyér és liszt akkor is drága, mikor a buza olcsó. Ezen lehet segíteni, de csakis úgy, ha az állam veszi át a sütőüzletet. Ekkor elérhetik azt, hogy a kenyér olcsó, a buza ára pedig magas lesz.

Ma a közvetítők dominálnak, midőn magasra verik a kenyér árát és leszorítják a bu-

zát. Akkor megfordítva volna s azt, hogy a közszempontjából melyik előnyösebb helyzet, fejtegetni tökéletesen felesleges. Az állam vásárolja meg a belföldön a szükséges búzát, ha nincs elég, vegyen külföldön. Készíttesse el a lisztet saját malmaiban, aztán süttesse kenyérré és adja el lehetőleg olcsón.

Ezek az indítványok, nem csupán Ausztriában keltettek figyelmet, hanem Németországban is vannak, a kik Till javaslatát pártolják és elfogadhatóságát azzal indokolják, hogy az a gabonaárak emelését a kenyér megdrágulása nélkül is lehetővé teszi.

Ezekről a tervekről a mi szaklapjainkban is volt szó.

Szemlének, mely befejezéséhez közeleg mutatja, milyen komoly forrongás hatja át Európa gazdait, milyen új irányokba lépések szükségese arra, hogy a hanyatló mezőgazdaság fenntartassék. Ebből nem csupán okulást, nem csupán biztosítást merithetünk, hanem azt a meggyőződést is, hogy nagy változásokra van kilátás, ha a dolgok önmaguktól jobbra nem fordulnak.

A tartalékosok fegyvergyakorlatai.

Nagyvárad, márcz. 31.

A közös hadügyminiszter legutóbbi rendeletei egyikében az idej hadgyakorlatok megtartásáról és a tartalékosoknak a fegyvergyakorlatokra való behívása tárgyában intézkedik.

A hadügyminiszter eme rendeletéből kitűnik, hogy nagyobb számú tartalékosokat csakis ama hadtesteknél fognak behívni, melyek nagyobb szabású hadgyakorlatokat tartanak. E hadtestek a gráci III-ik és a zágrábi XIII-ik hadtest, melyek záró gyakorlataikat közösen tartják. Hasonló gyakorlatokat végeznek még a przemysli X-ik és a lembergi XI-ik hadtestek. A nevezett hadtestek ezredei létszámát századonként 130 emberre fogják a tartalékosokkal kiegészíteni. Ily számú tartalékosokat a következő magyar és horvát ezredeknél fognak behívni: a belovári 16, az eszéki 78, a nagybecskereki 29-ik számú gyalogezred 1. 3. és 4-ik zászlóaljához, a pétervárad 76-ik, az ottoacsázi 79-ik, a károlyvárosi 96-ik, a zágrábi 53-ik és a békéscsabai 10-ik számú gyalogezred 1. 2. és 3-ik zászlóaljához. A többi hadtestek ezredeihez századonként mindössze 72 tartalékos fognak behívni, két egymást követő turnusban.

A fegyvertartalékhoz ama tartalékosokat fogják behívni, kiket 1887, 1889. és 1891-ik évben soroztak be, azonkívül még azokat, kik a múlt évben a fegyvergyakorlatukat valamely ok miatt nem végezték be.

Ama tartalékosok, kik tényleges szolgálati idejük nagyobb részét mint tisztiszolgák vagy irodákban, kórházakban és oly intézetekben alkalmazva töltötték el, hogy a rendes csapat szolgálattól elvonva voltak, huszonnyolc napig tartó fegyvergyakorlatokra hívandók be.

Ama csapattestek (és osztályok) tartalékosai, melyek az okkupált tartományokban vagy déli Dalmáciában vannak állomáson, a kiegészítő kerület székhelyén visszamaradt zászlóaljakkal szolgálják le fegyvergyakorlataikat. Az okkupált tartományokban állomásozó vadász zászlóaljak tartalékosai pedig a kiegészítő kerületükhöz tartozó gyalogezrednél.

A tartalékosok szabadságolása azonnal a hadgyakorlatok után történik ama csapattesteknél, melyek a záró gyakorlatokat nem saját állomásaikon végezték és nem a hadkiegészítő kerületben vannak állomáson; a tartalékosokat a hadgyakorlat bevégezése után azonnal leszere-

lik és vonaton állandó tartózkodási helyükre küldik.

A tartalékos havi díjasok fegyvergyakorlatai április elsejével kezdődnek és mindegyik hadtestnél a hadgyakorlatok utolsó napjának végződnek.

Előfizetési felhívás.

Most, amikor új évnegyed előtt állunk, legyen szabad olvasóink támogatását kérni ahhoz a munkához, amelyet a közönség érdekében és a közönség szolgálatában végezzünk.

A »Tiszántúl« eddigi multja alatt sohasem tévesztette szem elől azokat a kötelességeket, amelyek a közönség szolgálatában vállaira nehezültek.

Minden közleménye, minden sora ennek a lapnak a közhangulatból volt merítve s akár támogattuk, akár támadtuk, akár védtük, akár elítéltük a kronológikus sorrendben következett eseményeket, sohasem egyesek, vagy érdekes csoportok befolyásának pressziója, vagy hatalmának legyezgetése, hanem mindig és minden körülmények között a legtisztább igazságosság függetlenül és minden lekötöttségtől menten vezette hírlapírói tollunkat.

Most bizalommal várjuk annak az intelligens közönségnek a támogatását, mely lapunkat eddigszeretettel és megtisztelő bizalmával vette körül. Mi, akik hűséges tolmácsa voltunk érzelmeinek, indulatainak, akaratának és követelésének; viszonzásul kérjük tőle a támogatást jövőben is, mert csak ennek a segítségével válik lehetségessé, hogy a folyton fejlődő zurnalisztika minden fegyverével maradhassunk meg továbbra is szolgálatában és a jövőben is olyan lapokat adhassunk, melyek a művelt közönségnek napról-napra fokozódó igényeit kielégítsék.

A Tiszántúl mindennap változatos, gazdag tartalommal jelenik meg.

Politikai, társadalmi, közgazdasági közleményeit szigorú gondossággal válogatja. Érdekes társzámok és regényeket közöl és hírvivata, tudósításai megbízhatók, tárgyilagosak és változatosak.

Ezenfelül mindennap táviratokat közöl a világ legfontosabb eseményeiről, országgyűlési tudósításával pedig a fővárosi hírlapok érkezését majdnem egy egész nappal előzi meg.

A Tiszántúl előfizetési árai:

A kiadóhivatalban átvéve:

Egész évre . . . 6 frt. —
Negyedévre . . . 1 > 50 kr.

Helyben házhoz kézbesítve:

Egész évre . . . 8 frt. —
Negyedévre . . . 2 > —

Vidékre postán szállítva:

Egész évre . . . 10 frt. —
Negyedévre . . . 2 > 50 kr.

TÁJÉKOZTATO.

- Április
- 1. A nagyvárad 1. sz. építési egyesület választmányának ülése d. u. 5 órakor.
 - 9. Roboz-Vledényi sajtótárgyalás.
 - 12. A belényes-vidéki takarékszövetkezet közgyűlése d. e. fél 11 órakor.
 - 12. Gözmozdonyu közuti vaspálya részvénytársaság közgyűlése d. e. 11-kor.
 - 12. A rabsegélyező egyesület évi közgyűlése d. e. 11 órakor.
 - 22-25. Fősorozás a tüzőltő őrtanyán.

UJDONSÁGOK.

* **Nagyszerda.** Ma kezdődnek a tulajdonképeni nagyheti gyászszertartások az összes római és görögkatholikus egyházakban. Ugy a l. sz. székesegyházban, mint a többi r. katolikus templomokban délután 3 órakor az ugynevezett zörgő vecseryék tartatnak, melyeken a meghatározott melodiájú Jeremiás siralmait énekelik. A főoltár előtt háromszögű kup alakban felállított állványon kétoldalt 12 sárga gyertya ég, míg közepén csupán egy fehér, Krisztus jelképezésére. A 12 sárga gyertya a tanítványokat jelenti. Ezek az énekelt versszakok közt egyenkint oltatnak el, mintegy jelentve, miként hagyták el a tanítványok az Údvözítőt. Az égő fe-

hér gyertyát az oltár háta mögé rejtik, hol zörges történik; ez a poroszlok zaját jelenti, Jézus elfogatásakor. A székesegyházban a délutáni gyászszertartás után a növendék papság ének-kara a Misereret adja elő.

* **A tábori püspök Nagyvaradon.** Dr. Belopotoczky Kálmán tábori püspök és nagyvárad 1. sz. kanonok tegnap este titkárja kíséretében Nagyváradra érkezett a nagyheti szertartások végzésére.

* **Egyházi kinevezés.** Ő császári és apostoli királyi felsége a vallás- és közoktatásügyi magyar miniszter előterjesztése folytán a verseczi görög-keleti szerb püspökség adminisztrátorává Zmejnovics Gavril archimadritát és kruszdoli zárdafőnököt nevezte ki.

* **Csák Cyrjek minorita rendfőnököt,** a tanári és lelkészi pályán kifejtett sikeres működésének elismerésül, a római szentszék a »doktori« czímmel tüntette ki. A felavatást Aradon a szentszék delegátusa dr. Csabay Paulin vásárnapi délután végezte, aki a doktori gyűrűt, s a baretumot ünnepélyes szertartások mellett s egy szép beszéd kíséretében nyújtotta át a minoriták templomában a hazafias rendfőnöknek.

* **Az ezredév és az angol parlament.**

Pázmándy Dénes országgyűlési képviselő szeptemberben Budapesten megtartandó interparlamentáris konferencia tárgyában jelenleg Londonban időzik. Az angol parlament több tagjával érintkezvén, arra kérte Stanhope képviselőt, hogy a parlamenti épület egyik társalgószobájában hívja össze a képviselőket. A meghívásra mintegy ötven angol parlamenti tagjelent meg, a kik közül többen igazi parlamenti nevezetességek, mint például Stanhope, Sir Charles Dilke, Wilf. Lawson, Seale-Hayne, Thomas Burt, John Wilson, Francis Stevenson, George Harwood, Hazell, Caldwell, Luttsel, Cawby, Snape és Cremer. Az értekezlet tagjai a magyar nemzetről a legnagyobb elismeréssel emlékeztek meg s az ezredévi ünnepet ama legnevezetesebb időpontok közé sorozták, a melyek az európai történelem forduló pontjai és egyúttal az emberi haladás ünnepei is. Valószínű, hogy az értekezleten megjelent parlamenti tagok nagyrésze szeptemberben el fog jönni hazánk fővárosába.

* **A herezegprimás körlevele.** Megjelent a főmagasságu biboros herezegprimás ez idej VI-ik számú pásztorlevele, melynek bekezdésében ketteljes szavakkal buzgó imára serkenti papságát, hogy a husvéti időszakot is saját és híveik lelki hasznárá fordítsák és az Úr Jézus feltámadásából új erőt merítsenek. Azután az idegen járókelő papokra nézve, azon utasítást adja — különösen a főváros lelkészeinek — hogy csak a püspöki »celebret« felmutatása mellett engedjék a misét mondani, különben semmi esetre, kivétel csak azokkal tethető, a kiket személyesen ismernek. Egyébiránt figyelmezteti a plebánosokat, hogy a millennium ideje alatt templomaikat a szükséges misekellékekkel ellássák és az idegen papokat kellő szivességgel fogadják. Reverenda nélkül misézni szigorúan tilos. Végül Pezzani Mária Henrik dr. »Codex S. Cath. Ecclesiae« czimű művét ajánlja, melynek kiadását még a vatikáni zsinat elhatározta, mely nem egyéb, mint az egyház polgári törvénykezésnek kodifikálása a kánonok és pápai dekretumok alapján.

* **A bibornok adománya.** Dr. Schlauch Lőrincz biboros püspökünknek 300 frtnyi havi kegyadományát ma délután 2 órakor osztják ki a koldusápoló intézetben.

* **Kész az árvaház.** Nagyvárad város egyik legszebb czélú intézménye: a városi árvaház már teljesen készen áll rendeltetésének. Eddig azért késett az árvaház megnyitása, mert a szervezet szabályrendelet fenn volt a miniszternél. Tegnap érkezett le a szabályrendelet a városhoz, a jóváhagyási záradékkal ellátva. A leiratban azt a megjegyzést teszi a miniszter, hogy czélszerű volna, ha a hét tagu felügyelőbizottságba egy-két olyan törvényhatósági bizottsági tag is legyen, aki a tanügy terén szolgál, vagy ott működött. Most már meghirdetik a

pályázatot az árva-helyekre, s a személyzetre nézve. A megnyitás ünnepélyes formák közt megy végbe.

* **A városház terveire** kiírt pályázat tegnap járt le. Összesen nyolcz pályaterv érkezett be a polgármesterhez. Ezekon kívül még elfogadják azokat az esetleg érkező terveket, a melyek a pályázati határidőn belül adtak postára. Lehet, hogy ilyen terv még érkezik egy pár. A tervezeteket április hó 8-án bontja fel a bizottság.

* **Az állami tisztviselők vasuti kedvezménye.** A m. kir. belügyminiszter leiratot intézett dr. Beöthy László főispánhoz, az állami, megyei és városi hivatalnokok vasuti kedvezménye tárgyában. A fontos leirat tartamát a következőképpen adjuk:

Igazolványokat kapnak:

a) rendes alkalmazásban álló, hivatali esküt tett állami tisztviselők, altisztek és szolgák, az illető hatóság, vagy hivatal utján benyújtandó szabályszerű folyamodványok alapján;

b) oly állami nyugdíjas alkalmazottak, kik díjazott tisztséget nem viselnek, ha ezen körülmény a lakhelyükön székelő közigazgatási előjáróság által az igazolvány engedélyezése iránt benyújtott folyamodványon szabályszerűen igazolva van.

Az arczképes évi igazolványok egyenként 1 frt 50 krnyi bélyegilleték és 50 krnyi kezelési költség lefizetése ellenében állítatnak ki s tárcza alakú borítékkal bírnak, mely boríték felső lapjának belső oldalához, az illető tulajdonosnak látogató-jegy alakú arczképe hozzá erősítetik.

Ezen igazolványok érvényességük tartama alatt tulajdonosaikat a nagy-kikinda, nagy-beeskereki és szatmár-nagybányai h. é. vasutak kizárásával a m. kir. államvasutak egész hálózatán — az u. n. express és luxusvonatok kivételével — bármely kocsiosztály használatára jogosítják a megfelelő féláru menetjegy váltása mellett.

Azok, kik ily igazolványnak a maguk részére leendő kiállítását a fentiek szerint igényelhetik, annak f. évi április hó 1-től s illetve a kiállítás napjától a f. év végéig terjedő időszakra való kiállítását felettes hatóságok utján, arczképeknek és a 2 frtnyi illetéknek esatolása mellett benyújtandó szabályszerű folyamodványban közvetlenül a m. kir. államvasutak igazgatóságánál (Budapest, Andrásy-ut 73—75) legkésőbb a f. évi május hó végéig, a következő évekre pedig legkésőbb az előző év deczember havának végéig kérelmezendők.

Kivételt képeznek a XI. fizetési osztályba tartozó állami tisztviselők, valamint az állami altisztek és szolgák, kik a kedvezmény igénybevétele céljából nem kötelesek az arczképes évi igazolványt beszerezni és ennél fogva esetről-esetre folyamodhatnak egyes utazásra szóló igazolvány kiállításáért.

Hogy az arczképes igazolványok kiállítása lehetőleg egyszerűsítették, a kérvények a felettes hatóság által összegyűjtve a 2—2 frt illetékekkel együtt küldendők be.

* **Millennium és a rabok.** Az ezredéves fenállás emlékét az előkészületekből következő, kivétel nélkül fogja ünnepelni az egész ország. A kiállítás igazgatósága — mint értesülünk — legujabban a rabokra fordította figyelmét, azokra is emlékeztetéssé akarja tenni az ezeréves évfordulót. A nagyvárad kir. ügyészség fogházának lelkészei ugyanis felhívást kaptak, hogy május 14-én ünnepélyes hálaadó isteni tiszteletet tartsanak a fogházban. A rabok ezenkívül valami anyagi kedvezményben is részesülnek ezen a napon.

* **Az elmúlt hónap közegészségügye.** Nagyvárad közegészségügye az elmúlt márczius hónapban jó volt, amennyiben a szaporodás 63. A vörheny is apadt; márczius 1-én volt a város területén 21 vörheny beteg, s márczius 31-én csak 10 vörheny beteg volt, meghalt 6. A difteritisz szövőányosan, összesen 4 esetben fordult elő s meghalt 1 idegen. A kórházban 4 idegen halt el influenzában. A hónap folyamán született 173 gyermek, meghalt 130 egyén, köz-

tük 47 öt éven alóli gyermek. Szegény beteg 230 gyógykezelettet a város számlájára. Márcziusban 14 pár jelentette be egybekelését az állami anyakönyvi hivatalnak.

* **Agyonütötte a gerenda.** Nagy szerencsétlenség történt tegnap délután 2 óra tájban a Nogáll-utca Szent-Vincze intézet most épülő kápolnájában. Rimanóczy Kálmán építő-vállalkozónak egy ács-mestere, Elek Sándor a kápolna belsejében felállított állványról leesett és úgy összezuza magát, hogy rögtön meghalt. A kápolnát most akarják festeni és azért állványokat állítottak fel a belsejében. A szerencsétlenség úgy történt, hogy Elek Sándor két gerenda között elhelyezett deszkára lépett, a mely ketté tört alatta. Halálát agyrázkódás és nyakesigolya-törés okozta. Elek Sándor 24 éves fiatal ember volt, csak 3 hónapja, hogy megházasodott. Az eset nagy rémületet okozott a zárdában, azonnal értesítették a rendőrséget, honnan Lőrinczy Gyula kerületi rendőrbiztos és dr. Baróthy Ákos tiszti orvos mentek ki. A hullát további intézkedésig a bonczházba szállították, az esetről pedig a rendőrség értesítette a kir. ügyészséget, hogy indítson vizsgálatot, nem terhel e valakit felelőséggel.

* **Villámlás, mennydörgés, jégeső.** Falb Rudolf ur, a legnagyobb zöldbéka tudvalevőleg a »legkritikusabb nap« czímmel és jelleggel tisztelte meg márczius 29-ikét. Jósolata csak annyiban vált be, hogy az idő jelentékenyen meghűvösödött, a derűs, meleg napokat esunya eső váltotta fel. Fiumében szombaton reggel bórára ébredtek s a Monte-Maggiore ormai hó-süveget kaptak. Ennyi történt márczius 29-ikén, illetőleg 28-án. Csütörtökön azonban elég kritikus nap volt Dobsinán. Ott ugyanis nagy hirtelenséggel felérszürke fellegek tornyosultak össze az égboltozaton s villámlott, mennydörgött, akár nyár közepén. S hogy teljes legyen a nyári zivatar, jégeső kezdett hullani, mely kétszeri megszakítással meg-megjujt. Szóval egy aránylag nagyon kicsiny területen csakugyan kritikus volt az idő, csak hogy nem 29-én, mint azt a német természettudós jósolta.

* **Kirabolt tyukketrecz.** Luthek Ödön Wolfi téglagyári gyárvezetőnek az udvarán levő bezárt aprómarha ketreczét tegnap éjjel ismeretlen tettesek feltörték és onnan 6 tyukot és 5 kacsát elloptak. Luthek Ödön a kacsák közül négyet a piacon felismert és az esetet feljelentette a rendőrségnek. Minthogy azonban nem föltétlenül bizonyos, hogy a 4 kacsá csakugyan az övé, — levének a kacsák nagyobbbrszét egyformák, — másrészt pedig a kinél megtalálta, azt állítja, hogy vette azokat és állítását be is tudja igazolni. Az ügyben elrendelték a vizsgálatot és a kacsákat ideiglenesen a rendőrség udvarán szállásolták el, s csak akkor adják át a károsnak, ha tulajdonosságát be tudja igazolni.

* **Halálozás.** Rosenbaum (Leipnik) Márton márczius 30-án délután 5 órakor életének 48-dik évében hosszas szenvedés után meghalt. Tetemeit ma délelőtt 9 órakor viszik nagy-piacz-téri lakásáról (Némethy-ház) az izraelita sírkertbe.

* **Három leány.** A családi öröm áldása nagyon is bőven omlott Garai szegedi ügyvéd-bojtárra. A derék családapa felesége a mult éjjel három gyermeknek adott életet. S hogy nagyobb legyen a család boldogsága, mind a három — leány. Az anya és gyermekei a körülményekhez képest jól érzik magukat.

* **Sándor király völegény.** Sándor szerb király Mária görög hercegnővel való eljegyzésének híre mind szilárdabb és szilárdabb alakot ölt. A szerb udvari körök a dolgot, mint fait accomplit fogják fel, sőt a hivatalos »Agence Serbe« már előre is biztosítja a hercegnőt a szerbek szimpátiáiról s nem feleli el egyuttal örvendetes körülményként hangsúlyozni azt sem, hogy a király orthodox uralkodó család sarjával készül házasságra lépni. Ez különben a második eset lenne, hogy görög hercegnő ke-

rül a szerb trónra: II. István király a XIV. században Simonide hercegnőt, Andronicus bizanci császár leányát vette nőül s a krónikákban fel van jegyezve a Salonikiban tartott pompás fejedelmi menyegző. — A görög és szerb uralkodóházak baráti viszonyát megszilárdítani hivatott frigy örvendetes eseményként tekintendő, annál is inkább, mert nélkülöz minden politikai utógondolatot.

* **Vitás ügy.** A kir. kuria legutóbb olyan határozatot hozott Nagyvárad város egy feleb-bezésére, a mely szerint tulajdonképen a közigazgatási ügyben a hamisan esküvőt nincs aki büntesse. Guttman János utólagos anyakönyvezése ügyében Klein Albert és Friedländer József tanuk megesküdték arra, hogy Guttman János Nagyváradon született, később azonban kitűnt, sőt Guttman maga is beismerte, hogy Pusztá-Fancsikán született. Sal Ferencz polgármester a két hamisan esküvő tanut feljelentette a kir. ügyészségnél, de a kir. törvényszék megszüntette az eljárást, s a kir. tábla jóváhagyta a törvényszék végzését. A polgármester az ügyet meglebbezte a kir. kuriához. Tegnap érkezett meg a kir. kuria végzése a városra; a feleb-bezést elutasította. Az indokolás felemlíti, hogy Nagyvárad sem nem káros, sem közvetlen sértett, s így már a táblának kellett volna hivatalból visszautasítani. Tehát a hamis esküvés büntetlen marad. Nagyváradnak pedig érdeke, hogy hamis esküvés által senki ne legyen nagyváradai illetőségű, mert esetleg kórházi ápolási díj stb. szakad a nyakába ilyen valójában idegenek után.

* **Helyszíni szemle a Parobek-gátnál.** A Nagy-Kőrös-utczán levő omladozó Parobek-gát kijavításának vitás ügyében tegnap helyszíni szemle volt. A gátból Szabó Gyuláné született Párobek Annára 64 méter, Beczky Arthurnéra 18 méter, a Gyurkovics örökösökre tizenhét méter és Nagyvárad városára 11 méter esne. A fentebb megnevezett magán tulajdonosok azonban azt kérték, hogy tulnyomó részben Nagyvárad városa javíttassa ki a gátat. Az összes költség mintegy 2700 frtba kerülne. A helyszíni szemlén jelen voltak: Rácz Mihály főjegyző, mint elnök, Dus László főügyész, Busch Dávid főmérnök, Szűts Dezső tb. aljegyző, Pécs Károly folyam mérnök és az érdekeltek részéről Andriška Károly, Guttman József, Péchy Antal és Nagy Zsigmond. A fentebb említett kérelemmel szemben Dus László főügyész azon véleményt vettette jegyzőkönyvbe, hogy a város csak a 11 méter javítási költségeit viselje. Busch Dávid az összes költség egy negyedének a város által fizetését véleményezte. A kérdésben I. fokulag a polgármester fog határozni.

* **Klinkowström atya meghalt.** A kalksburgi jezsuita-kollégiumban tegnap a hirneves hittérítő, Klinkowström Miksa Jézus-rendi atya 77 éves korában elhunyt. Klinkowström 62 évig tartozott a rend tagjai közé, amelybe tehát alig tizenöt éves korába lépett. A negyvenes években, mint misszionárius Ausztráliába ment, ahol éveken át nagy sikerrel terjesztette a katolikus vallás tanait. Később azután visszatért Bécsbe s az egyetemi templomban mondott szent beszédeivel tünt fel. Bátyja, József szintén a Jézus-rend tagja volt s a két testvér prédikációikat különösen az arisztokrata világ hallgatta nagy buzgalommal. Klinkowström protestáns bárói családból származott, de atyja áttért a katolikus hitre.

* **Etsedy Albert találmánya.** Nagyvárad egyik érdekes alakja, a naturalis festő: Etsedy Albert a versfaragáson, festészen kívül arról nevezetes, hogy őszbe vegyült hajszálai most kezdnek feketedni; a mily kimondhatatlan ellenszenvvel viseltek minden nő iránt, annyira szereti a kávé, no meg hogy ő az ásó-kapa híres feltalálója. Ez utóbbi révén foglalkozik az öreg erdélyi kuruczezal a honvédelmi miniszter egy leirata. Pár évvel ezelőtt jött arra a gondolatra, hogy bemutatja az ásó-kapa találmányát a honvédelmi miniszternek, erősen bizva benne, hogy az ő találmánya szerszámja fogja eldönteni a jövő háboruban Európa sorsát. A sokat szenvedett öreg már teljesedve látta két legfőbb ideáját: ezekre menő jöngemanyeinek kinyomatását és sok, sok kávé. Egy szép napon a peles-

kei nótárius módjára felnyergelte az apostolok lovát s meg sem állott és Budavárig s bemutatta a fából kifaragot szerszámot. Így biztos volt benne, hogy a postán nem megy tönkre az ördögös kis szerszám. Nem sokára rá meg is jött a válasz, hogy nem használhatják a találmányt, de Etsedy fáradságáért 40 frttal bélelték a leiratot. De az öreg Etsedynak sehogy se ment a fejébe, hogy az ő találmánya nem jó. De mivel írni csak verseket szeret, nem írt kérdő instanciát, hanem pár hónappal ezelőtt ismét neki indult amegy gyalogszerrel a fővárosnak s kérdést tett a honvédelmi miniszternél találmánya iránt. Tegnap jött le a honvédelmi minisztertől a leirat, a melyben ismételve tudatja, hogy az Etsedy Albert által bemutatott egyesített ásó-kapa mint utász szerszám a csapat felszerelés használatra alkalmatlan. Így oda van Etsedy Albertnek minden reménye és oda a sok, sok kávé...

*** A nagyság átka.** A katodsugarak rövid idő alatt világhírűvé vált felfedezője Röntgen tanár jelenleg a szép Itália kék ege alatt utazgat, hogy tudományos kutatásainak fáradsalmait kipihenje. Az utazás csak megy valahogy, de a pihenésben alig van módja a tudós tanárnak s ezt csakis hírnevének köszönheti. Legutóbb is alig érkezett meg Firenzebe nejével, valósággal megrohanták a hírlaptudósítók s egész nap alig tudott a sok hivatlan vendég elől kitérni. Másnap a délelőtti sétára használta fel s mire a fogadóba visszatért, kétszáz diák fogadta egetverő éljenzéssel, majd egyikük hosszú beszédben méltányolta a tudós érdemeit. Röntgen köszönettel fogadta üdvözlőket, de mégis úgy vélekedett, hogy kár volt emiatt — az előadásokat elmulasztani. Egyéb készülődésben levő tüntetésekről is értesült, mire hirtelen elutazott a városból.

*** Gyilkossági merénylet tévedésből.** Könnyen végzetessé válható tévedésnek esett a napokban R i s á n Vilmos aradi vasúti munkás. Éjjel az odaváló városligeti fasorban járva, egy idegen férfi orozva megtámadta s leakarta szurni. Rísán balkarjával elakarta a szurást hátrítani, de súlyosan sérülve összeesett. Támadója ekkor közelebről megnézte és így szólt:

— Nini! elnéztelek pajtás.

Ezzel aztán mint a ki dolgát jól elvégezte odébb állott. A munkás sebe nem életveszélyes.

*** Egy magyar kommunard halála.** Páris egyik kisebb kórházában nagy nyomorúságban és elhagyatottságban halt meg néhány nappal ezelőtt egy magyar kommunard, Frank Leó, ki a kommun idején közlekedésügyi miniszter volt Franciaországban. Frankl Ó-Budán született s egy darabig Budapesten könyvkötősegéd volt. Mikor a német-francia háború kiütött, Frankl nyughatatlan vére Francia-országba vitte. Párisba ment, ahol szónoki tehetsége révén csakhamar egyik vezére lett a párisi forradalmi irányu munk. mozgalmaknak s a kommun kiütése idején már oly népszerű volt, hogy közlekedési miniszternek tették meg. A miniszterkedés azonban csak rövid ideig tartott. A versaillesi csapatok ugyanis bevonultak Párisba és szétbentették a kommunistákat. Frankl egyike volt a mozgalom vezetői közül ama keveseknek, kiknek sikerült a vezetőkre kimondott halálítélet elől a külföldre menekülniök. Bécsben huzta meg magát, de az utána küldött francia detektívek egy munkásgyűlésen felismerték és megírták azt a francia kormánynak, melynek megkeresésére aztán a bécsi rendőrség letartóztatta. Már ki akarták adni Franciaországban, midőn Frankl hivatkozott magyar illetőségére és követelte, hogy Magyarországnak adják ki. Ez meg is történt s Frankl 1876-ban Budapestre jövé, az itteni szocialisztikus mozgalom vezérémberei közt állott s még abban az évben átvette az »Arbeiter Wochenchronik« című pártlap szerkesztését. Frankl fellépésével élénkebb élet és új irány jött a magyarországi munkásmozgalomba. A Marx-féle nemzetközi szocialdemokrácia híve volt és első dolga az volt, hogy a magyar munkásmozgalmat szorosabb összeköttetésbe hozta a külföldi szocialdemokrata mozgalommal és az agitációt az 1875-ben Gothában tartott szocialdemokrata-kongresszus által elfogadott program értelmében vezette. Az irányváltoztatás, valamint a Frankl szellemi fölénye miatt a domináló helyzetűből kiszorított régi vezérek között viszály tört ki és a népszerűtlenné vált vezérek foly-

ton áskálódttak Frankl ellen, annyira, hogy még a rendőrségnélis vádaskodtak ellene. A munkások között is izgattak ellene és annyira vitték, hogy már sok híve elfordult tőle. Egy gyűlés alkalmával aztán egy mondásával ismét sok embert a maga részére hódított. A kávé- és czukoradó behozatala ellen Ó-Budán népgyűlést tartottak a munkások. Egy szónok azt ajánlotta, hogy a munkások azzal válaszoljanak a kormány intézkedésére, hogy ezután kávé helyett rántott levest egyenek. Már el akarták fogadni e javaslatot, mikor Frankl éles szavakkal tiltakozott ellene:

— Ne egyetek rántott levest — kiáltotta, mert akkor a kormány azt fogja megadóztatni.

Ez tetszett a népek s most csakugyan nem esznek kávé helyett rántott levest. Frankl ellenségei azzal vádolták, hogy anarkista. Ez azonban valótlan volt, mert éppen Frankl volt az, aki a külföldi anarkistákkal összeköttetésben állott magyar munkásokat a szocialdemokrata-pártból kizáratta. 1881-ben egy manifestum közzétételéért másfél évi államfogházra és 600 forint pénzbüntetésre ítélték, noha a manifestumot a »Függetlenség« című lap jóval ő előtte közölte. Ez s több munkásvezérnek ellene való folytonos áskálódása annyira elkeserítette, hogy a fogságból való kiszabadulása után egy gyűlésen kijelentette, hogy elmegy Magyarországból.

— Inkább vesszek el Páris pocsolyáiban, semhogy itt tovább is vezér legyek — mondta.

Vissza is tért Párisba, ahol hosszú ideig a legnagyobb nyomorúságban élt. A nyáron megbetegedett és kórházba került, melyben a napokban meghalt.

*** Szuggerált álom.** Londonban, mint onnan írják, egy hipnotizőr van most divatban a szencziót hajhászó publikum előtt, akinek az a művészete, hogy egy huszonkilenc esztendősb embert mutogat, akit szuggeráció segítségével akármilyen hosszú időre el tud altatni. A szerencsétlen médium most is alszik, még pedig már husz nap óta; még tíz napja van, s akkor lejár a szuggerált terminus. A szegény ember különben szájalomra méltó képet nyújt; halott halavány, az érverése gyöngye, alig ötven, lélekzetvétele pedig nyolcra esőkként percenkint. Hőmérséke 36.2 fok. A hipnotizőr, hogy a médium teljes érzéketlenségéről győzze meg a publikumot, a szerencsétlen embert mindenféle kínzásnak veti alá. A közönség különben megbotránkozik a »sikerült« mulatságon.

Lapunk egyes számai a következők az

letekben kaphatók:

Kiss Béla úr kereskedése Fő-utca,
Sonnentag-utca felé bazárban Fő-utca,
Kádár és Kiss cégnél Kishíd-fő,
Kutasi D. papírkereskedésében Frl-utca,
Pauker Béla úr papírkereskedésében Kis-piac,
Kölcsey Sándor vegyeskereskedésében Szent-János-utca,
Bécsy János fűszerkereskedésében Kőrös-utca,
Frankl Mari tőzsde és hírlapelárusító Kereske-deimi csarnok palota Nagypiac,
M. kir. dohány- és szivar-áruda Zöldfa-utca.
Ugyanezen helyeken előfizetések is elfogadhatók.

VASUTI MENETREND.

Érvényes 1895. október 1-től.

Vonat indul Nagyváradról.	Vonat érkezik Nagyváradra.
Püspökladány-Budapest felő gyorsvonat 8 ³⁰ regg., 2 ³⁰ éjjel, személyvonat 11 ³⁰ d. e., 2 ³⁰ d. u., 11 ⁰⁰ éjjel.	Budapest-Püspökladány felő gyorsvonat 7 ³⁰ este, 2 ¹² éjjel, vegyesvonat 7 ¹⁵ r., személyvonat 3 ⁴² d. u., 1 ⁴⁸ éjjel.
Kolozsvár felő gyorsvonat 7 ¹⁵ este, 2 ³⁰ éjjel, vegyesvonat 12 ⁰⁵ d. u., személyv. 3 ⁵⁸ délután, 2 ⁰⁰ éjjel.	Kolozsvár felő gyorsvonat 8 ³⁰ regg., 2 ¹⁰ éjjel, vegyesvonat 8 r., személyvonat 11 ¹⁷ d. e. 10 ¹⁴ éjjel.
Csaba-Arad-Szeged felő személyvonat 8 ³⁰ d. e., 4 ²⁵ d. u., vegyesvonat 7 ³⁰ este.	Arad-Szeged-Csaba felő vegyesvonat 8 ³⁰ r., személyvonat 9 ³³ d. e., 5 ³⁰ d. u.
Belényes-Vaskőh felő vegyesvonat 4 ³⁵ reggel, 1 ⁴³ d. u.	Vaskőh - Belényes felő vegyesvonat 11 ⁰⁵ d. e., 9 ⁰⁰ este.
Érmihályfalva felő vegyesvonat 6 ⁴⁵ r., 4 ³⁵ d. u.	Érmihályfalva felő vegyesvonat 8 ¹⁰ r., 9 ¹⁴ este
Ösi-Kót-Gyoma felő személyvonat 6 ³⁵ r., vegyesvonat 2 ¹⁰ d. u.	Gyoma-Kót-Ösi felő vegyesvonat 10 ⁰⁵ d. e. személyvonat 8 este.

Igazságszolgáltatás.

A békési lázadás. Nagyszabású bűnpört fog tárgyalni a gyulai kir. törvényszék a hét végén. Olvasóinknak bizonyára élénk emlékezetében van az akkor nagy szenzációt keltett bűneset. A békési őszi vásáron ugyanis az öszszegyült csöcselék Onódy Mihály bujtogatására lázongani kezdett, s csak a csendőr fegyverek közbejöttével lehetett a rendet újból helyreállítani. Az érdekes perben mintegy 80 vádlott van. Nagycsütörtökön veszi kezdetét s valószínűleg 2-3 napot igénybe fog venni a végtárgyalás.

Törvényszéki tárgyalások. A nagyvárad kir. törvényszék büntető osztálya ma Millye Gyula elnöklete alatt nyilvános ülést tart, melyen a következő ügyek kerülnek végtárgyalás alá.

Mikula Gábor sikkasztás büntette.

Pongrácz Ferenc sikkasztás büntette.

Mard János rágalmazás vétsége.

Császár György lopás büntette.

Kriszte Tódorné és társa tűzvészokozás vétsége.

Ezredéves kiállítás.

Amerikaiak a kiállításon. Az amerikai magyarok olyan hazafias buzgósággal fáradsanak a tömeges átrándulás szervezésével, hogy legalább egy nagy kirándulás biztosítottnak tekinthető. Ez a közel ezer főből álló társaság május végén indul el Amerikából az Augusztus Viktória hamburgi gyors gőzösn. Bécsig vasuton utaznak az amerikaiak, onnan a Dunán le ismét hajón. A június közepére eső koronázó ünnepeken az amerikaiak itt akarnak lenni. Ugyanerre az időre esik az Egyesült Államok alapító ünnepe: június 24-ike. Az átvő amerikaiak ezt a napot a Margitszigeten akarják nagy lakomával megünnepelni.

Tanítók és tanulók a kiállításon. A kereskedelemügyi miniszter és a vallás és közoktatásügyi miniszter együttesen nagyszabású akciót indítottak meg, hogy Magyarország minden tanítója és minden tanulója, szegény és gazdag egyaránt, a felsőbb iskolák hallgatói és profeszsorai épügy, mint a tanyai iskolák parasztyerekei és tanítói részesei lehessenek a nemzeti ünnepnek, s legalább egy pár napig megnézhessék az ezredéves kiállítást. — Olyan kedvezményeket biztosítanak, olyan könnyebbségeket szerveznek, s olyan messzenyuló apparátussal szervezik az egész akciót, hogy Magyarországon bizonyára nem marad egyetlen tanító és tanuló, ki föl ne kerülne a hat hónapon belül a fővárosba.

A tanulók felrándulásainak szervezése a következőképen történik: A vallás és közoktatásügyi miniszter elrendeli, hogy a fővárosban az iskolai szünet június 15-ikén kezdődjék és szeptember 15-éig tartson. — A főváros nagyobb iskoláit erre az időre kizárólag a tanulóifjúság számára lakásoknak rendezik be, még pedig berendeznek ilyen lakásokat: az V. kerületi gymnasiumban, az V. ker. reáliskolában, a VI. ker. reáliskolában, a VII. és VIII. kerületi gymnasiumban és a református gymnasiumban. — A lakásokat vállalkozókkal rendeztetik be, a kikkel most folynak a tárgyalások.

A tanulóknak semmi egyebet nem kell fizetniök, csak a takarításért egy csekélységet és a butorok kopásáért valamit. — Az ellátást a tömegesen felránduló tanulók, a kiket mindig a tanáraik vezetnek a kiállítás területén kapják, reggelit, ebédet és vacsorát. — Hozzáértő vezetőkről az országos tanáregyesület gondoskodik. — A vasutak is tetemes kedvezményeket nyújtanak. — A tanulók második osztályon III osztályu jeggyel jöhetnek, a harmadikon féláru jegyekkel. — A kedvezményeket mind egybevetve egy tizesztendősnél korosabb tanuló, aki tehát mindenütt főnőtt számba megy, három napi budapesti tartózkodása, beletudva az utazást, a lakást, ételmet, a belépő jegyeket, kerül:

a XIV. zóna-távolságból . . . 10 forintba
a VIII. » » » . . . 7 frt 50 krba.
az I. » » » . . . 4 frt 30 krba.

Még olcsóbb a népiskolai tanulók, a tanyai iskolák tanulóinak ellátása. Ezek barakokban laknak s ott kapnak ellátást. — Az utjok pedig két napi tartózkodással a XIV. zónába eső helyekről se kerül többé, csak 3 forintba. Száz tanulóknak a felhozása a legtávolabb vidékekről se jár több költséggel, mint 300 frt.

A legnagyobb kedvezményt pedig azok a tanítók élvezik, akik csekély fizetésért dolgoznak évszámra, s a kik talán egyáltalán nem jöhetnek fel a milleniumi kiállításra. A kereskedelmiügyi és a vallás és közoktatásügyi miniszter együttesen intézkedtek, hogy a tanítók, akik 400 forintnál nagyobb évi fizetést nem kapnak (pedig a vidéki kisebb iskolák tanítói ezerszámra mind ebbe a csoportba tartoznak) teljesen ingyen jöhessenek fel a kiállításra. A tanítók összeírásával, a kirándulások szervezésével és beosztásával a tanfelügyelők vannak megbízva.

REGÉNY-CSARNOK.

Regény a Mars bolygón.

Írta: Laurie André.

2

Nem tudtam, hogy Asaph tréfál-e csak velem, vagy pedig csakugyan látja a mestert, kit tőlünk három négy épület és körülbelül harmincz vastag fal elválasztott. Jobban megakartam győződni róla.

— Ön azt mondja, hogy látja. — Mi van a kezében?

— Makenzie könyvét tartja kezében. C. segédorvosnak éppen mutat egy helyet a 117. oldalon.

— Biztos benne.

— Mondottam, hogy igen. . . Most átadja a könyvet az assistensnek és kivesz zsebéből egy fekete pecsétes levelet. . . Felszakítja a borítékot. . . A levelet csodálkozva olvassa. . . Most átmegy az udvaron. . . felmegy a folyosóra és itt van.

Tényleg a léptek zaja és a beszélgetés hangja mutatta, hogy a mester közeledik. Éppen még annyi időm volt, hogy Asaphot felkelthettem és gyengéden reá fujtam nyakára; az ajtó kinyílt és a tanár lépett be.

Fekete keretű levelet tartott a kezében és az assistens C. éppen betett egy könyvet. Makenzie könyve volt. Meggyőződtem róla, mikor elment mellettem.

Reánéztem Asaphra, ki most már teljesen felébredt és mosolyogva reám nézett.

— Hiszen megmondtam! — mondotta mintegy befejezve a közbejött esetet.

A laikus talán nem fog valami rendkívüli dolgot látni ez anekdotában, a melyet a sok közül kiválasztottam. De a valóságban majdnem egyedüli eset ez. Én részemről még nem láttam más hypnotizálható mediumot, a mely oly könnyen átment volna az álom állapotából az ébrenléthez és vissza az ébrenlétből az álomba és a mely e mellett gondolatainak, érzelmeinek, tetteinek öntudatát annyira megőrizte volna.

Engem mint a tudomány egyik művelőjét bizonyos szégyenérzet fog el, ha reá kell mutatnom azon tuzásokra, a melyekben Asaph annyira tetszett önmagának, a mivel ő őszintén hypnotikus tehetségéről beszélve dicsekedett. De vallomásom nem lenne tökéletes, ha nem beszélnék róla. Asaph azt állította, (de ezt csak a legbizalmasabb körben tette, hogy benyomásairól nyilatkozzék) azt állította, hogy hypnotikus álmában teljesen tudatában van kétszeres létezésének; két Asaph létezik ilyenkor, az egyik az anyagi, a földi, a mely a székben fekszik, a másik az átlátszó, súlytalan, anyagtalan Asaph, de a ki annyira hasonlít a másik Asaphhoz, mint a tükör képe és képességgel bír arra, hogy halandó részétől elváljon, szabadon mozog az űrben, helyét változtathatja és a legnagyobb könnyűséggel áthalad az akadályokon. E kettős létezéséből magyarázta meg csodálatos és tagadhatatlan látását, a mely nem ismert akadályokat. Kell-e mondanom, hogy nem vállalom felelősséget állításaiért? Én részemről megjegyzem, hogy a magam részéről nem fogadom el e magyarázatot mert józan gondolkodásmódommal ellenkezik, hogy e kettős létezését elhagyjem, a mig be nem bizonyítják. Tanárain és barátain kü-

lönben ismerik filozófiai nézeteimet e dologról. Én Asaphnak ezen teoriáját csak azért említem meg, mert a mostani viszonyok között kötelességem és sem több, sem kevesebb.

Különben a kik ismerték, tudják, hogy jellem a lehető legszelidebb és a szeretetre legméltóbb volt, a mely a világon volt. Kifogyhatatlan türelemmel engedte meg, hogy kísérleteimet végezzem rajta, sőt még ujakat is talált fel, a melyeket különös tehetségeinek megismerése végett velem együtt tanulmányozott.

Meg volt benne a leghíresebb mediumok tulajdonsága, hogy agyának csekélyfoku megérettetésével álomba merült, a melynek tartamát előre megmondotta és a melyben látomásai mellett is megőrizte öntudatát. Végre együttvéve kísérleteket tettünk, hogy mily mértékben hatnak agyára az egyes méregtartalmu anyagok, a melyeket főlváltva használtunk. A mi szervezetét illeti, Asaph gyönyörű fiatal ember volt athleta természetével, nyílt rokonszenves arczkifejezésével, csodálatos fogaival és szelid szemével.

Most érek vallomásomnak tulajdonképpen tárgyához. Tegnap volt éppen kilencz napja, midőn reggel öt órakor az intézet udvarán átmentem és Challenger Asaphal találkoztam, a ki ugy látszik egy felhevülés áldozata lett.

— Kedves barátom — mondotta hozzám — éppen most hallottam Schiaparelli tanulmányait felolvasni a Mars csatornáiról. A dolog rendkívül érdekes és új, csak hogy még nagyon tökéletlen. Ha elgondolom, hogy az ismeretek világában még évek múlva sem fogunk e dologról mindent tudni az optikai eszközök hiányában, ugy nagy szégyennek kell tartanom ezt az emberiségre. Nem osztja nézetemet? . . . Majdnem mindent tudunk a Marsról.

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

Vilmos császár ajándéka.

Berlin, márcz. 31- (Saj. tud. táv.)

Hohenlohe kancellárnak 78-ik születésnapja alkalmából Vilmos német császár saját bronz mellszobrát küldte emlékül.

A Vágó-féle díszmenet.

Budapest, márcz. 31. (Saját tud. táv.)

Az ezredéves országos kiállítás alkalmából tervezett Vágó-féle díszmenet véglegesen elmarad.

Pulszky Károly örült.

Budapest, márcz. 31. (Saj. tud. táv.)

Pulszky Károly szabadon bocsájtásáról elterjedt hírek alaptalanoknak bizonyultak. Beavatott egyének állítása szerint a szakértők legközelebb konstatálni fogják örült-ségét.

A kvóta bizottság.

Budapest, márcz. 31. (Saj. tud. táv.)

A N. F. P. értesülése szerint a kvóta bizottság 56.84 : 43.16 kvótaarányt fog javaslatba hozni. Ha a fogyasztási adók felosztásából Ausztriára nagyobb teher jutna, kárpótlási igényeit fentartja.

Közgazdaság.

A kamarai titkárok értekezlete. A kereskedelmi és iparkamarának titkárai e hó 28-án tartott értekezletükön egy rövid nyilatkozat kibocsátásában állapodtak meg, melynek lényege a következő: »A kereskedelmi és iparkamarák titkárai a millenárius kiállítás csoportos látogatásának szervezése és egyéb folyó ügyek megbeszélése végett értekezletet tartottak e hó 28-án a budapesti kamara helyiségében. Ez alkalommal szóba jött az a hajsza is,

melyet egy új közgazdasági napilap a jogtalanul szedett kamarai illetékek czimén folytat levelekkel árasztva el a vidék pénzüzetéit, bankigazgatóit, regalebérletit, dohánytözsédit stb. mely levelekben értesíti őket, hogy jogtalanul vannak már tíz év óta kamarai illetékekkel megterhelve, amit így befizettek, azt visszakövetelhetik s a mennyiben az érintett lap előfizetői sorába állanak, (a mire nézve e lap őket választékos szavakkal meginvitálja), hát segítségükre lesz érdekeik védelmében. E közleményekről konstatálták a kamarák titkárai, hogy az idézett törvényszakok a kamarákra s a kamarai illetékfizetésre egyáltalán nem vonatkoznak a kamarai törvénnyel (1868. VI.) semmi összefüggésben nincsenek.

A kamarák valamennyien az 1868, 1871 és 1891-es rendeletekben részletezett alapon vetik ki illetékeiket és pedig akként, hogy e rendeletek anyagát az illetékköteleseket összeíró hatóságokkal közölve, tőlük készen kapják illetékkötelezettek névjegyzékét, s a mennyiben e névsorba tévedés csuszni be, e tévedéseket a törvényben biztosított felszólamlási jog alkalmazásával orvosolják. Az agitáló lap által felsorolt vállalkozások és üzletek tulnyomó része világosan meg is van nevezve az illetéklítésre kötelezettek megállapító rendeletben. Mindezek alapján az értekező titkárok hajlandók lettek volna egyszerű tudatlanságnak tekinteni a »Közgazdasági Napló« állásfoglalását, ha a már említett magánlevelek tartalma és tenorja azon meggyőződésnek nem adna tápot, hogy a nevezett lap tudatosan és tendenciózusan akarja félrevezetni tévesztő közleményeivel a vidéki érdekeltek hiszékenyebb elemeit oly czélból, hogy üzletkörébe vonja őket. Erre enged következtetni a lap lépésenkint való meghátrálása is, melynek utolsó stádiuma szerint már csak a regále — stb. bérlőkre és a pénzüzeti igazgatói jutalek — élvezőkre vonatkozó sérelmes illetékkivetéseket emleget. Remélik a kamarák titkárai — s figyelmeztetik is erre nézve kerületük áldozatul kiszemelt érdekeltjeit — hogy a kétségtelenül élelmes, de mindenestre igen községes üzletforgásnak nem ülnek fel.

Terménytözsde.

Budapest, márcz. 31.

B u z a tavaszra, bácskai	6.98
» tavaszra, északi	6.99
» szeptember-októberre, bácskai	6.71
» szept.-okt.-re északi	6.72
R o z s tavaszra, bácskai	6.32
R o z s tavaszra, északi	6.33
T e n g e r i junius-juliusra, bácskai	0.—
» jun.-jul.-ra, északi	0.—
R e p c z e augusztus-szeptemberre, bácskai	10.65
» aug.-szept.re, északi	10.70

Bécs, márcz. 31.

B u z a tiszai	7.40—7.70
» bányási	7.15—7.55
» bácskai	7.15—7.50
» szokványúru őszre	7.31—7.33
» szokványúru tavaszra	7.11—7.13
R o z s tiszavidéki	6.90—7.10
» szokványúru őszre	6.22—6.24
» szokványúru tavaszra	6.69—6.71
T e n g e r i magyar	4.60—4.70
Z a b, magyar kereskedelmi	6.75—6.85

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktözsden 1896. márcz. 31. én.

Magyar aranyjárdék 4%	121.50
Magyar koronajárdék	98.80
Magyar vasúti kölesön aranyban 4 1/2%	123.75
Magyar vasúti kölesön ezüstben 2 1/2%	101.25
Magyar keleti vasúti államkötvény 1876-ból	121.25
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	97.—
Italmérsi jog megváltási kötvény	100.10
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	97.—
Magyar nyerevény sorsjegy-kölesön	160.—
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy kölesön	142.—
Osztrák járdék papírban	100.75
Osztrák járdék ezüstben	100.75
Osztrák járdék aranyban	122.25
Osztrák korona járdék	101.—
Osztrák 1860. osztrák államsorsjegyek	147.25
Osztrák magyar bankrészevény	980.—
Magyar hitelbank részvény	433.50
Osztrák hitelintézeti részvény	375.—
Osztrák-magyar államvasúti részvény	350.50
20 frankos arany (Napoleonador)	955.—
Német birodalmi márka	58.85
London vista	120.60
Páris vista	47.82
20 márkás arany	11.78

Felelős szerkesztő: SZABÓ LÁSZLÓ.

Főtiszt. lelkész urak

figyelmébe!

A Szent László-könyvnyomda
részvénytársaság
papir-, irodaszer- és nyomtatvány
raktárában

folyton kaphatók a következő

egyházi nyomtatványok:

Bevételi napló 10 iv	—	—	18 kr.
Kiadási » 10 iv	—	—	18 kr.
Egybekelték anyakönyve (diósgyőri)			
10 iv	—	—	35 kr.
Kereszteltek anyakönyve (diósgyőri)			
10 iv	—	—	35 kr.
Meghaltak anyakönyve (diósgyőri)			
10 iv	—	—	35 kr.
A róm. kath. szent hitre megtértek jegyzéke (diósgyőri) 10 iv	—	—	35 kr.
A róm. kafh. anyaegyház kebeléből más felekezetekhez eltértek jegyzéke (diósgyőri) 10 iv	—	—	35 kr.
Házasságra egybekelték kivonata 100 db	—	—	65 kr.
Kereszteltek kivonata 100 db	—	—	65 kr.
Meghaltak kivonata 100 db	—	—	65 kr.
Jelentés alapítványokról 10 iv	—	—	30 kr.
Gyontató-czédula 500 drb	—	1 frt	25 kr.
Eljegyzési értesítő 10 darab	—	—	20 kr.
Családi értesítő 10 drb	—	—	25 kr.
Evi jelentés iskolákról 5 példány	—	—	50 kr.
Születési és keresztelési jegy 50 db	—	—	25 kr.
Esketési jegy 50 darab	—	—	25 kr.
Esperes látogatási jkv 5 példány	—	—	50 kr.
Iktató könyvi 10 iv	—	—	25 kr.
Templomi leltár 10 iv	—	—	25 kr.
Catalogus liberorum 10 iv	—	—	25 kr.
Keresztelési Emlék 100 darab	—	—	60 kr.
Bérmáltak jegyzéke 10 iv	—	—	35 kr.
Fehér kiv. finom hivatalos levélpapír 34/42 cmt. czimirattal 100 iv 1 frt 50 kr.			
Hivatalos levélboríték 12 80 cmt. barna vagy szürke 200 drb czimnyomással 1 frt 50 kr.			
100 névjegy	—	—	1 forint.
Viaszkos vászon írómappa			
1 frttől 1 frt 20 krig.			

L. Prally
Schutzmarke.

MARIACZELLI GYOMORCSEPEK.

Készíti BRADY KÁROLY, „Az őrangyalhoz“ címzett gyógyszerárában
Kremsierben (Ausztria, Morvaország.)

Ezen kitünő gyógyhatással bíró cseppek, melyek nevezetesen gyomor- és altesti bántalmak, gyomo görcs és kolikánál évek hosszú során át asználtattak ugy felnőtteknél mint gyermekeknél, s melyek étvágyhiánynál oly hathatósaknak bizonyultak, ma-radandó hírnevére tettek szert, sőt még híres orvosok érdekeit is előmozdították.

A legtöbb betegség rontott gyomor és étvágyhiányból keletkezik, mely betegségtől — különösen az alatt felsoroltaktól — a cseppek használata szerencsésen megóv, ha csak belőlük háromszor naponta csupán egy kávéskanállal veszünk.

A máriaczei gyomorcsépek hatása a következő esetekben túlhalad minden más szert, különösen étvágyhiány, rosszszagú lehelet, gyomorgyengeség, szelek, felbőfögés, kolika, gyomorkatharus, gyomorfégés, aránytalan nyálkakepződés, sárgaság, utálat és hányás, főfájás, ha a gyomortól ered, gyomorgörcs, székszorulás, eldugulás, a gyomor túlterhelése ételek és italok által, majlép- és vesebetegségek (aranyér).

Ezen csépek több mint 200 év óta azon tapasztalást nyújtottak, hogy a legtöbb gyomor és altesti bántalmakat gyógyítják, sőt még hosszú több mint 100 éves életkorra segítettek.

Ambrosius pater, a ferenciek klostromának egy apátja Syriában a Carmel-hegyen volt feltalálója, miért őt egész Syriában és Palestinában csodálták, ki őt segített, a hol már segítség lehetetlen volt. Ő maga használyn ezen csépeket, 107 évet élt atyja és anyja pedig 110 évet. Ezen szert halála után egy rokonnak örökölte, pater Servien konstantinápolyi pap, ki ezt mint titkos szert kevésnek nyújtotta s csak később szintén egy rokonuk, ki az orvosi pályán Rómába volt, ismét megalkotta régi megérdemelt hírnevét.

Pater Gregor, főtisztelendő apát az athosi kolostorban 98 évet élt és egy másik apát ugyanezen kolostorban 102 évet. A muranói invalidus szállodában 1838-ban meghalt egy 100 éves tiszt, Kovács János, ki tényleg hosszú életét ezen csépekeknek köszönhette. Erzsébet hercegnő Innsbruckban, kit a legtöbb orvos gyógyíthatatlannak mondott, ezen csépek használata által még sok évet élt.

Ilyen tények mellett ezen csépek eleinte csak kolostorokban, később kórházakban és Európa legtöbb városában mint megbecsülhetlen szer a legjobb sikerek mellett használtattak. Végül még megemlítendő, hogy ezen csépek — melyek sok híres orvos által elismertettek — alkotórészei minden más orvosság vegyeit nem képezik, hanem különféle szerencsésen megválasztott délszaki növények preparált nedveit, melyeket évente a Libanon hegyén Kis-Ázsiában gyűjtenek és mindig friss állapotban Európába lesznek küldve.

A máriaczei csépek gyöngéden oldólag hatnak, igen kellemes keserű ízűek bimbó és reggel éhgyomorral, továbbá ebéd előtt és este lefekvés előtt egy-egy kávéskanállyal beveendő gyermekeknek csak egy lamadrésnyit kell adni) és friss vízzel vagy vízzel borral leöblítendő. Bevétele e csépek az egész étrendszertelen életmódot, erőt és bátorságot kölcsönöznek. Meg kell még jegyezni, hogy e csépek folytonos használata által a fennb idézett betegségek bármelyike 2-4 hét alatt teljesen megszűnik. Magától értetődik, hogy e mellett szigorú életrendet kell követni.

Használati utasítás.

L. Prally
Schutzmarke.

Ovás! Lelkiismeretlen hamisítók megkísérlettek csekélyebb értékű praeparatúmatokat ugyanazon, vagy hasonló név alatt áruba bocsátani s azokat valódi Máriaczei gyomorcsépekként eladni. Mindenkit óva intünk ezen hamisítványok megvásárlásától, nehogy azok használata káros következményeket vonjon maga után.

A több mint 200 év óta ismert valódi Máriaczei gyomorcsépek a legnagyobb győgyerővel bíró növényekből készülnek s valódiságuk jeléül vörös az idenyomatott védjegy s aláírással ellátott papírba van csomagolva és a minden üvegehez mellékelte használati utasításon meg van jegyezve, hogy Gusak H. Kremsier-i nyomdájában készült.

Egy üveg ára 40 kr. — Kettős üveg ára 70 kr.

A híres, valódi Máriaczei gyomorcsépek a következő győgytárakban kaphatók.

Magyarországon: Budapest, Török József király-utca, Péter Ottó, Székely A., Budai Emil, Városházter 9. Buttyán Tomcsányi L., Abony, Lukács Gy. Apátn. Rátaj Th. Apca, Bonomy Antal, Arad, Ring Lajos, Kiss István, Schüller A. Aranyos-Maróth Bittó Károly, Aszód, Dózsa A. Baja, Hollósy József, Nagy Sándor, Bándalyp, Auró András, Baranya-Selye, Uwira Fr. Bács, Kolut Sándor, Béla, Tunner János, Berettyó-Tyfalu, Tamási G., Bicske, Güllner Károly, B-Gsaba, Varság, B-Gyarmat, Cserevnyák Gy., Kanitz Odón, B-Magócs, Szép Géza, B-Szarvas, Bugyis A., Bonyhád, Kramlin József, Bazin, Meisl Fr. Czegled, Bohus Ed., Zalai, Csáková (Temes), Toldy Sándor, Cseney, Rutner J. Csepreg, Kokas Mihály, Cs-Somorja, Barta T. Debreczen, Güllner Nándor, Tóth Béla, Mihalovics István, Dr. Rotschnek Emil, Tamassy Balás, Delta, Braunmüller E., Diószegh, Vaday Ignác, Dobosina, Třešcher, Dolova, Kos József, Dorozsma, Karcsay Károly, Dunapataj, Mudra Pál, Enying, Adler Emil, Eperjes, Makowický, Mohoriz István, Eger, Irzalmas barátok, Köllner L. Úvegye, Buzáth L., Ernőhalyi Va, Mátray István, Ersekujvár, Mészáros, Felka,

Comides K. Fekete Ardo, Sztempák Géza, Fiume, Mizzan A. Pécs, Izgalmas barátok, Zsiga László, H. Eröth János, Sipez stván, Göbel Kálmán, Gödöllő, es. és Kir. udv. gyógyszerár, N.-Beeskerek, Köllner J. Moczkovcsák D. Nagy-Kani zsa, Prager Béla, Belusz Lajos, Nagy-Kikinda, Neuhold Károly, Panajoth Sándor, Nagy-Leker, Bolyos Gyula, Nagyvárád, Ember E., Molnár Lajos, Nyíry György, Hering Sándor, Győrött, Melchschmidt J. Hadház, Farkas Odón, Hajós, Martinovich J. Hatzfeld, Holcz Mihály H.-M.-Vásárhely, Bereczk Péter, Kiss Gyula, Némethi L. Hölcs, Mülbauer R. J., Homona, Szekerák Ambrus, Hosszufüdü, Jekelius G. Hosszu-Pályi, Sárosy Imre, Huszt, Keresztes József, Iglo, Gärtner Eálmán, Ipolság, Berkó István, Jászberény, Merkl J., Csaba, Horváth Kálmán, Kalocsa, Horváth Károly, Káloz, Jéges Antal, Kápolna, Egerland K., Kápolnás-Nyék, Hankóczy E. Kaposvár, Czöllner, Pataky Andor, Kapuvár, Vavreskay János, Karánsches, Müller J., Ristic, Kassa, Gállik Géza, Mogy Gusztáv, Molnár Lipót, Wandraschek Károly, Kecskemét, Katona, Molnár, Farkas J. Bódogh F. Kékes, Scheint A. Késmark, Genersich Károly.

FELTÜNŐ!

HÁZIASSZONYOK

sok pénzt takaríthatnak meg a párisi petroleum-izzófény-hüvelyek használata által.

Párisi petroleum-izzófény-hüvelyek.

Minden hüvely 15 kr.

Szabadalmazva minden iparállamban. — Minden darab több hétre fehér világitást ad.

Legnagyobb világító-erő legkisebb petroleum-fogyasztásnál.

➡ Nincs korom! Nincs szag! A legrosszabb petroleum is meglepő fehér világossággal ég. ➡

A hüvely ugy a mint van, bele lesz dobva a petroleum-tartóba és 24 óra után már meglepően fehér fényt kapunk. Ha a petroleum kiégett, több héten át utántölthető a nélkül, hogy ki kellene venni. Az első esetben figyelni kell, hogy a lámpa tiszta legyen és a bél le legyen vágva.

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan expedíálnak. — Magyarországon egyedüli elárúsítója: **BRAND A.** Budapest, Kalap-utca 15. szám.

➡ Minden városban kerestetnek vizont elárúsítók, ➡

(68) 20-20